

LA FUNCIO SOCIAL DE LA BIBLIOTECA PUBLICA VAPOR VELL DE SANTS: UNA APROXIMACIO

Natàlia Rodríguez*, Aurora Vall**

* Graduada. Facultat de Biblioteconomia i Documentació. Universitat de Barcelona
Correu electrònic: natalrodri@gmail.com

** Professora. Facultat de Biblioteconomia i Documentació. Universitat de Barcelona

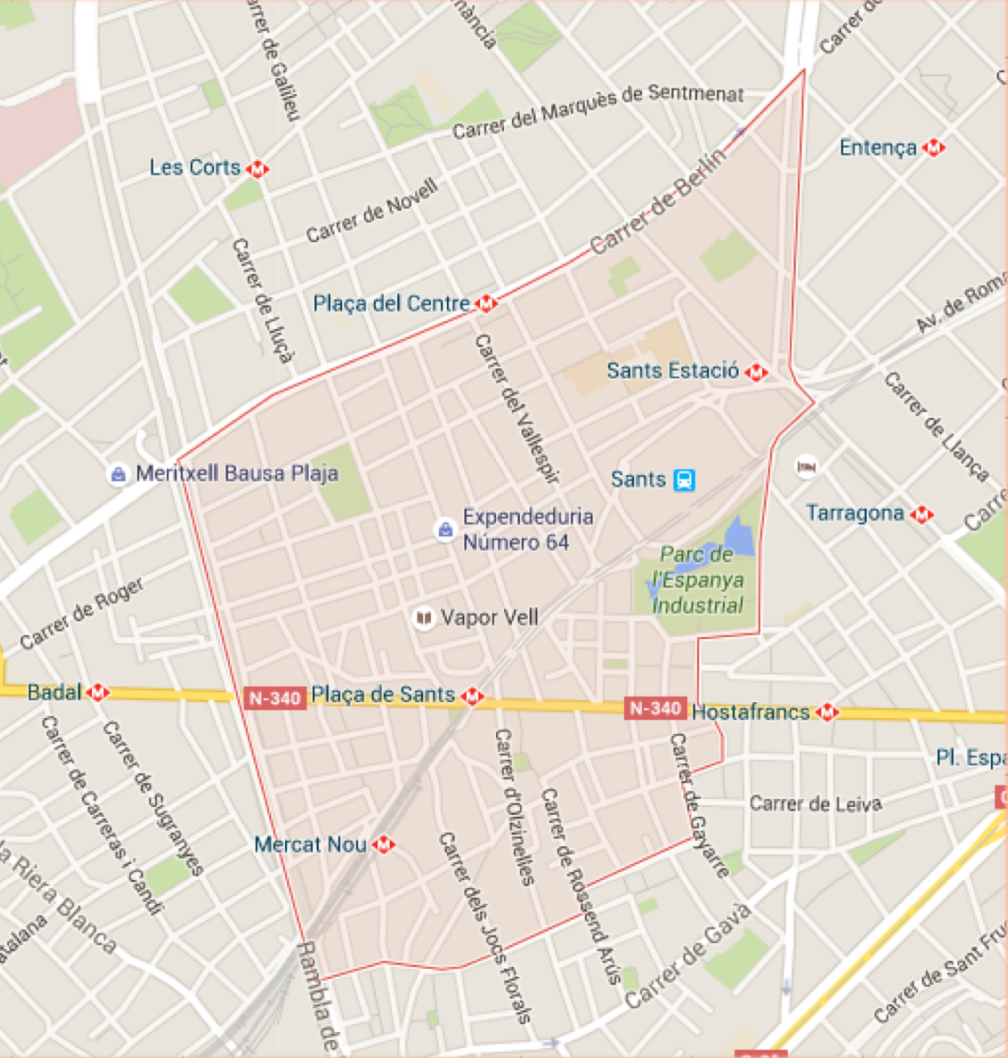

14es Jornades d'Informació i Documentació

La funció social de les biblioteques públiques va associada a les activitats que, tradicionalment, s’han denominat d’extensió bibliotecària o cultural. Amb la finalitat de reflexionar sobre la funció social de la biblioteca pública (BP) s’ha realitzat un exercici d’avaluació en una realitat concreta com és la de la Biblioteca Pública Vapor Vell (BPVV) de la ciutat de Barcelona. Aquest estudi està orientat a valorar l’aportació en el desenvolupament de la seva comunitat a través de les col·laboracions establertes amb la resta d’agents del seu territori o bé de manera unilateral. **L’objectiu d’aquest estudi és avaluar el grau d’integració i de participació de la BP en el procés de transformació social de la seva comunitat al barri de Sants.**

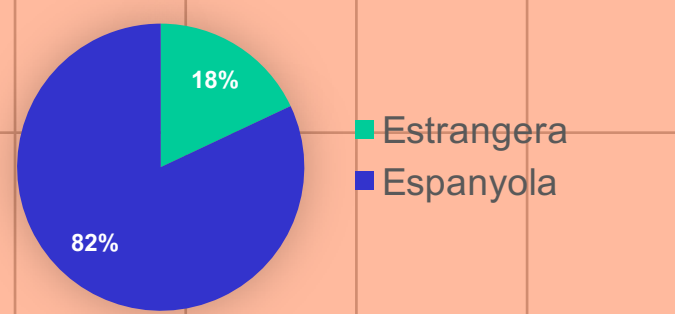
La metodologia ha consistit en una revisió bibliogràfica sobre el valor social de la BP¹ i entrevistes a responsables de 10 d’entitats del barri dels àmbits de la cultura, de l’educació, de la sanitat i de promoció social i associativa, seleccionades segons criteris d’activitat i de proximitat a la BPVV.²

El barri de Sants³

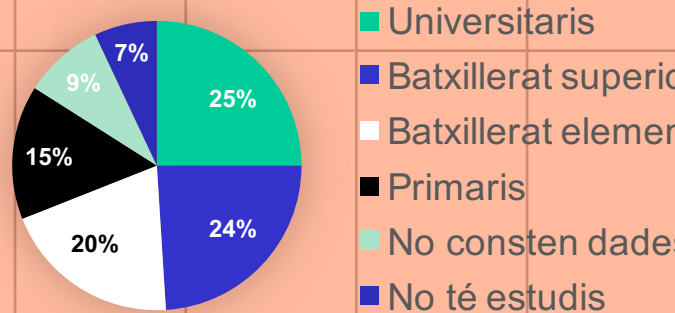

- Ben dotat de serveis a les persones i equipaments
- Bona ordenació de l’espai públic
- Gran activitat comercial
- Tarannà solidari, respectuós i tolerant
- Xarxa associativa diversa i consolidada

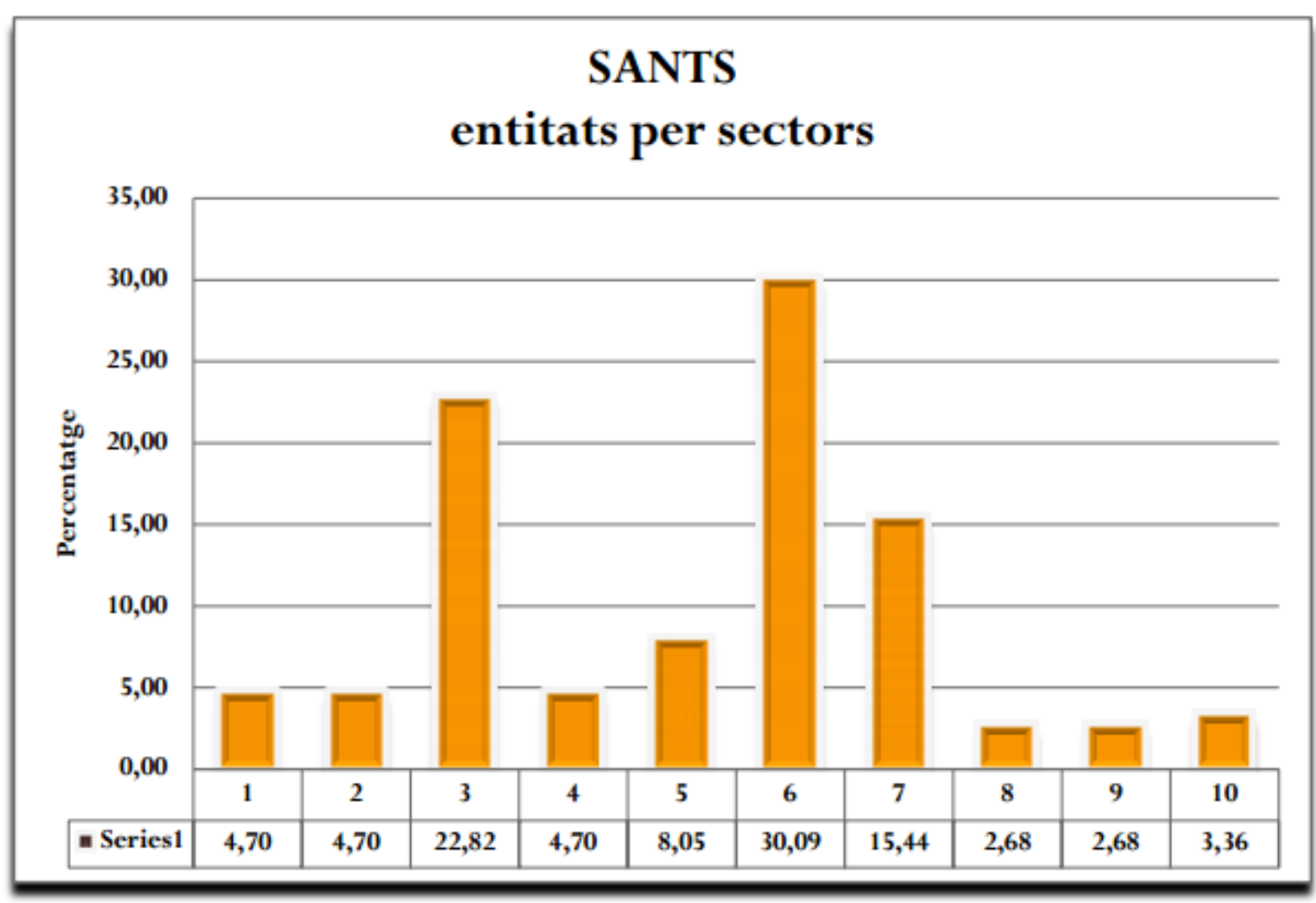
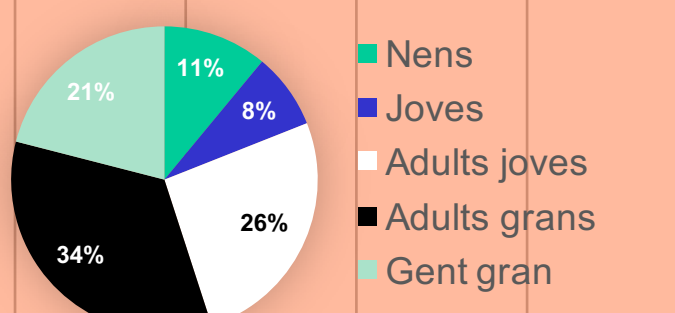
Població per nacionalitats

Població per estudis

Població per edat

Font: Ajuntament de Barcelona

La Biblioteca Pública Vapor Vell

La BPVV va ser inaugurada l’any 2000 en una antiga fàbrica tèxtil tot donant resposta a les reivindicacions veïnals que des de 1973 hi reclamaven la creació d’equipaments per al barri.

Tipologia: biblioteca de districte

Especialització: músiques urbanes

Dte. 3: Sants-Montjuïc (184.072 h.)

Programa aplicació d'estàndards Mapa					
Fons total districte	Tipus de biblioteca	Fons	Superfície de programa	Personal	Horari setmanal
200.000	Biblioteca central de districte	60.000	2.550	4 - 5 bib. 8 - 9 téc. aux. 0 - 1 aux. adm. 2 sub.	45h
	Biblioteca local de proximitat #1	60.000	2.550	4 - 5 bib. 8 - 9 téc. aux. 0 - 1 aux. adm. 2 sub.	45h
	Biblioteca local de proximitat #2	40.000	1.600	2 bib. 4 - 6 téc. aux. 1 sub.	40h
	Biblioteca local de proximitat #3	25.000	1.100	1 - 2 bib. 4 téc. aux. 0 - 1 sub.	35h
	Biblioteca local de proximitat #4	15.000	750	1 bib. 3 téc. aux. 0 - 1 sub.	35h

Situació actual					
Fons total districte	Biblioteca	Fons	Superfície	Personal	Horari setmanal
190.524	Biblioteca Francesc Candel	53.046	2.091	2 bib. 5 téc. aux.	43h
	Biblioteca Poble Sec - Francesc Boix	39.078	539	2 bib. 3 téc. aux. 1 sub.	43h
	Biblioteca Vapor Vell	98.400	2.000	5 bib. 8 téc. aux. 2 sub.	58h

Nivell d'adequació i propostes d'actuació		
Tipus de biblioteca	Nivell d'adequació	Propostes d'actuació
Biblioteca central de districte	No existent (La Bordeta - Can Batlló)	Crear i construir l'equipament.
Biblioteca local de proximitat #1	Adequada (Biblioteca Vapor Vell)	---
Biblioteca local de proximitat #2	Adequada (Biblioteca Francesc Candel)	---
Biblioteca local de proximitat #3	No existent (La Marina del Prat Vermell)	Crear i construir l'equipament.
Biblioteca local de proximitat #4	Adequada (Biblioteca Poble Sec - Francesc Boix)	---

Font: Mapa de Lectura Pública de 2014

El barri de Sants + La Biblioteca Pública Vapor Vell

Percepció ciutadana sobre la biblioteca pública al barri de Sants

(Font: Entitats de la mostra de l'estudi i BPVV)

- ☐ Falta de presència de les BP a les agendes polítiques.
- ☐ Les BP són irreversibles.
- ☐ Les BP són necessàries actualment.
- ☐ Principals usuaris: estudiants i gent gran.
- ☐ Principals motius no usuaris: Internet, falta hàbit lector, desconeixements dels serveis i falta d'entusiasme amb l'equipament.
- ☐ Inexistència de participació i de mecanismes de participació individual o col·lectiva en el projecte Vapor Vell.
- ☐ Les BP estan en un moment de reflexió.
- ☐ La BPVV hauria de cercar l'equilibri en els seus valors per a salvaguardar-los, no tant cercar el canvi o adaptació en les tecnologies..
- ☐ Relació inexistent amb les biblioteques universitàries.
- ☐ Relació inexistent amb les biblioteques escolars, sí amb els centres educatius.
- ☐ No s'entén la BPVV com un espai de creació i producció cultural.
- ☐ Percepció de la BP més propera a pràctiques d'oci que de cultura.
- ☐ Les BP no disposen de llibertat d'acció.
- ☐ La BP no es relaciona amb els millors resultats acadèmics però sí en el seu paper dinamitzador per combatre la deserció escolar.
- ☐ Desconeixement dels serveis, fora dels de caire tradicional.
- ☐ No es contempla la BP com a agent de foment de la participació ciutadana.

Línies d'actuació de la BPVV

(Font: BPVV)

- ☐ Treball cooperatiu i col·laboratiu amb escoles i centres pedagògics.
- ☐ Enfortiment dels serveis d'alfabetització digital.
- ☐ Plataforma cultural local: especialització musical.
- ☐ Accions de caràcter cultural local.
- ☐ Reconversió d'espais tradicionals en espais de recursos bàsics per a la comunitat.
- ☐ Promoció de la lectura, generació de continguts digitals i participació en polítiques de cohesió social.
- ☐ La BP funciona com un termòmetre de cada barri i gaudeix d'autonomia per respondre a les particularitats de cada comunitat.
- ☐ Consciència per parts dels usuaris.

Conclusions

- L'activitat bibliotecària de la BPVV evidencia el seu caràcter social.
- La funció social de la BPVV, plantejada des de la voluntat de formar, d'integrar-se a la seva comunitat per aconseguir ser un espai de i per a la comunitat i, deixant de banda els serveis tradicionals o la seva adaptació a nous temps, no és prou visible.
- El barri de Sants no es qüestiona l'existència de la BPVV tot i estar en un moment de recessió econòmica.
- La percepció de la societat santsenca entorn a la BPVV es limita a enumerar aquells serveis considerats tradicionals: préstec i consulta de documents, sala d'estudi i accés a Internet.
- La realitat de Sants mostra que la comunitat, en general, no contempla la BP com un equipament actiu en el procés de transformació social i, per això, des de la BPVV però també des de la XBM han de ser capaços de donar més visibilitat a la seva funció social.

¹Revisió recollida al TFG en el qual es basa aquest pòster. Es destaca com a referent l'obra de Togores Martínez, *El valor social de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona: una primera aproximació metodològica* (2013).

² Natalia Rodríguez. Pràcticum i TFG del Grau ID realitzades durant el curs 2014-2015 (UB).

³ Document de diagnosi del Districte de Sants-Montjuïc. Barri Sants-Badal.